

УДК 027.7(477.87-25):[021.4:004.9

DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-3335.2024.1\(31\).305542](https://doi.org/10.18524/2707-3335.2024.1(31).305542)

Прохненко Олена Федорівна,

завідувачка сектора Наукової бібліотеки

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

вул. Університетська, 14, м. Ужгород, 888017, Україна

тел.: (+38) 099 412 54 71

e-mail: lenaprohnenko7@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-2349-4387>

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ФОНДІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У статті на прикладі Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету розглянуто форми популяризації фондів книгозбірень із залученням сучасного інформативного простору мережі Інтернет. Дослідження спрямоване на вивчення практичного досвіду створення та застосування представлень віртуальних колекцій матеріалів про вчених Ужгородського національного університету та видатних постатей закарпатського краю, як одного з вагомих механізмів популяризації науки та культури. Поданий аналіз віртуальних книжкових виставок та відкритих лекцій базується на висвітленні матеріалів на сторінках соціальних мереж Facebook та YouTube.

Ключові слова: Наукова бібліотека Ужгородського національного університету, віртуальні виставки, відкриті лекції, новітні форми популяризації фондів, бібліотечні інновації.

Постановка проблеми. Із зростанням популярності мережі Інтернет та впровадженням новітніх інформаційних технологій спостерігається суттєве зниження використання традиційних бібліотечних офлайн-послуг. Одночасно активізується застосування електронних форм обслуговування та проходить популяризація фондів книгозбірень у дистанційному форматі. Це насамперед знайшло прояв у доступі до електронних каталогів, он-лайн баз даних, віртуальних довідках, електронній доставці документів. У результаті нововведень відбулася і поступова структурна трансформація самих бібліотек.

Зі стрімким розвитком можливостей накопичення, зберігання та розповсюдження інформації у мережі Інтернет, новітні комп'ютерні програми з'явилися й у сфері надання бібліотечних послуг. У період епідеміологічної коронавірусної ізоляції і застосування часткового онлайн навчання під час військового стану в Ужгородському національному університеті (далі – УжНУ) чітко спостерігається процес зниження безпосереднього контакту між бібліотекарем і читачем, тобто

традиційного методу співпраці. У той самий час набирають обертів електронні форми обслуговування та популяризації фондів дистанційно.

Виклад основного матеріалу. Впроваджуючи у свою роботу сучасні технології, книгозбірні адаптуються до актуальних умов та викликів, у результаті чого на сьогодні бібліотечний простір отримав додатковий статус віртуального. Серед новітніх форм популяризації інтелектуальних послуг, завдяки яким рекламуються та популяризуються фонди книгозбірні, можна згадати: буктрейлери, віртуальні виставки, віртуальні екскурсії по бібліотеках, онлайн-трансляції, слайд-лекції, слайд-презентації, відео бесіди, онлайн-спілкування [9, с. 12]. У всьому світі розвивається рух книгоблогерів (буктуберів), які знімають відео про прочитанні книги. Велика кількість блогерів анонсують та інформують про свої книжкові придбання, діляться враженнями та надихають інших на читання [9, с. 13]. Ще однією формою популяризації книг у соціальних мережах є розміщення фрагментів текстів, презентації уривків з улюблених творів з наведенням цитат, ілюстрацій, особистих думок та іншої інформації, що в сукупності визначається терміном «флешбук» [9, с. 14]. Кожна книгозбірня намагається шукати нові шляхи популяризації своїх фондів та послуг, щоб бути затребуваними і цікавими своєму відвідувачеві. Це робиться для того, щоб не тільки не втрачати, але й кількісно примножувати читацьку аудиторію, яка є основним показником коефіцієнту корисної дії кожного відповідного закладу. Бібліотека повинна орієнтуватися на інтереси сучасного користувача, постійно оновлювати та трансформувати традиційні форми обслуговування у віртуальні [9, с. 5].

Значно підвищує статус книгозбірні і дозволяє популяризувати книжкові фонди та роботу бібліотеки наявність Web-сайту і бібліотечних блогів [3, с. 5]. Ще одна із інновацій у діяльності бібліотек – створення сторінок у соціальних мережах, зокрема у Facebook, оскільки ця віртуальна спільнота на даний час є однією з найбільш затребуваних в Україні та світі. Як зазначають О. Яковенко та Л. Туравська, за результатами дослідження одного з провідних світових статистичних порталів Statista.com, користувачами Facebook станом на 2021 р. було зареєстровано 19 млн українців [10, с. 42] і ця цифра з кожним роком значно збільшується. Створені сторінки в соціальних мережах стали інструментом подачі бібліотечних новин, обміну досвідом популяризації книг та читання, інформування про майбутні заходи, нові надходження у фонди книгозбірень, залучення нової аудиторії [9, с. 13]. Кількість таких інформаційних продуктів також стрімко зростає. Особливо помітний розвиток бібліотек у галузі формування інформаційного простору відбувся під час пандемії COVID-19, який змусив книгозбірні швидко реагувати, розвивати інтернет-сервіси, сайти та сторінки в соціальних мережах. Створюючи електронні продукти, бібліотеки залучають свого користувача до інтернет-простору, а відповідно – і до бази даних різноманітної інформації [8, с. 4].

На сьогодні одним із найбільш поширених напрямів бібліотечної роботи стала віртуальна книжкова виставка, яка не тільки розкриває та популяризує фонди

книгозбірень, але в значній мірі є і візитівкою певних установ. Вона представлена новим багатофункціональним інформаційним ресурсом, що надає широкому колу користувачів можливість підвищити ефективність пошуку інформації, отримати комплексне уявлення з проблеми, якій присвячена [2, с. 467–468].

Під терміном «віртуальна книжкова виставка» різні фахівці розуміють презентацію книг у електронному форматі PowerPoint, а також електронну виставку повністю оцифрованих видань і повні цифрові авторські колекції творів. Але найчастіше цей термін застосовується в тому випадку, коли мова йде про презентацію, розміщену на сайті бібліотеки [1, с. 272]. Перевага такої форми роботи полягає в тому, що вона не обмежена в часі та просторі, реалізується за рахунок інтернет-ресурсів, а безлімітна кількість користувачів у будь-який час можуть ознайомитися з представленими документами. Відвідувачі віртуальної виставки можуть отримати найбільш вичерпну інформацію за темою, що їх цікавить. Без поспіху, часових або географічних обмежень і витрат, які іноді супутні традиційним виставкам, можна наочно ознайомитися з інформаційним ресурсом та одержати іншу додаткову інформацію [5, с. 38]. Віртуальна виставка дає змогу бібліотекареві привернути увагу читача до додаткових інформаційних джерел, наявних у мережі, запропонувати скористатися іншими сервісними послугами бібліотеки, комплексно висвітлити визначену для розкриття через виставку тему. Таким чином подібна презентація, будучи мобільною, компактною, змістовною, виступає в ролі провідника в загальному потоці інформації [2, с. 469].

За рахунок віртуалізації вирішується і ряд інших питань, пов'язаних зі зручністю використання. Це і економія часу на добирання від місця проживання, відпочинку або роботи до певної бібліотечної локації, і безперечна комфортабельність процесу (тобто читач знаходиться у звичному для нього життєвому просторі без певних подразників реалій пересування на кшталт транспортних заторів або примхливих погодних умов тощо). З іншого боку заощаджується і силова складова певних бібліотечних підрозділів або відділів. Працівник стає не «вантажником-посередником» між полицями фондів і читачем, а за рахунок інтелектуальних дій робить доступною інформацію не тільки для певних осіб, які відвідують абонемент або читальну залу книгозбірні, а й для мільйонів безпосередніх зацікавлених не тільки в Україні, але і за кордоном. Також віртуальні виставки або оцифрування фондів і їх презентація на даному етапі розвитку українського суспільства вирішує одну з найбільш болючих проблем сучасності, а саме мовну складову національної ідентичності. Якщо в реальному бібліотечному середовищі використання значного блоку російськомовних примірників зі зрозумілих причин обмежене або виключене, то сучасні технології віртуалізації здатні перетворити любий продукт з будь-якою інформацією на україномовний шляхом сканування і автоматичної трансформації текстів, що на нашу думку є першочерговим завданням і актуальною необхідністю. Саме такими засобами шкідливий для культурного саморозвитку продукт може трансформуватися, легалізуватися і використовуватися без шкоди для національних інтересів освіти та виховання підростаючої молоді.

До 2016 р. віртуальні книжкові виставки Наукової бібліотеки УжНУ розміщувалися на власному сайті книгозбірні. Загалом було представлено 5 презентацій, три з яких були створені у 2016 р.: «Син народу, що вгору йде...» (до 160-річчя з дня народження Івана Франка), «Скарби старої закарпатської книжності», «На відстані часу: 245-річчя від дня народження Івана Семеновича Орлая, культурно-освітнього діяча, доктора медицини, доктора філософії» [6, с. 109]. З 25 травня 2017 р. працівниками бібліотеки була створена окрема сторінка Facebook [7], на якій розміщують частину інформації, зокрема про власні заходи, анонси подій, дописи, віртуальні виставки, онлайн-трансляції тощо. На неї можна зайти як у додатку Facebook, так і з сайту книгозбірні в розділі «Соціальні мережі».

Якщо проаналізувати кількість розміщених тут віртуальних книжкових виставок, то спостерігається їх статистичне збільшення у 2020 р. Саме в цей час працівники вимушено перейшли на дистанційну форму роботи через COVID-19 (табл. 1) [4]. Бібліотекарам довелося самостійно опанувати сучасні інформаційні технології, щоб не втратити свого відвідувача. У результаті спостерігалося значне збільшення кількості звернень віртуальних користувачів на сайті та сторінці у Facebook.

Таблиця 1.

Рік	Кількість віртуальних виставок	Кількість представлених документів
2017	3	26
2018	4	54
2019	4	29
2020	92	1611
2021	51	744
2022	37	415

Віртуальні виставки, представлені на сторінці у Facebook Наукової бібліотеки УжНУ можна класифікувати так:

I. Персоналії:

- а) Відомі світові постаті;
- б) Відомі українські постаті, в тому числі окрема спеціалізована конкретизована серія «Видатні постаті Закарпатського краю»;
- в) Серія «Наукова гордість Ужгородського національного університету»;

II. Тематичні;

III. Виставки однієї книги, буктрейлери;

IV. Виставки нових надходжень;

V. Інші відео-матеріали (привітальні відео-презентації, путівники, звіти Наукової бібліотеки УжНУ).

При підготовці віртуальної виставки необхідно використовувати ті самі методи, що і при створенні традиційних експозицій: детально вивчити тему, здійснити відбір документів, провести визначення структури, оформити тексти та ілюстрації. Автори застосовують різноманітні підходи: від зображення обкладинки документів і анотацій видань до анімаційного, музичного, голосового супроводу та залучення у свої презентації інших відеоматеріалів. Віртуальна виставка, як і традиційна, складається із розділів, в яких присутні цитати й ілюстративні матеріали. Обов'язково повинен бути бібліографічний опис документу, анотація, фото обкладинки.

Наразі на сторінці у Facebook представлено 191 відео-матеріал, які можна переглянути в розділі відео. Найбільша кількість виставок по тематиці визначних подій і дат. На сайті демонструються 72 тематичні віртуальні презентації: до Дней Конституції України, Незалежності, Небесній Сотні, Революції Гідності, сім'ї, слов'янській писемності та культурі, Всеукраїнського Дня пасічника, Дня журналістики, археолога тощо. Серед них варто виділити за кількістю переглядів наступні: «Хроніки Чорнухиного-Дебальцевого-Станиці Луганської» (спогади військового медика) (1,3 тис.), «Мініатюра у фондах Наукової бібліотеки УжНУ» (638), «Закарпаття у роки Другої світової війни» (570), «Легендарні замки Закарпаття» (423), «Вони повертаються, але завжди закінчуються (Епідемії на сторінках світових класиків)» (440), «З рідним словом міцніє держава» (до Міжнародного Дня рідної мови) (340), «Кириличні рукописні пам'ятки Наукової бібліотеки УжНУ» (до Дня слов'янської писемності та культури) (281). На цих виставках представлені документи українських та зарубіжних дослідників і письменників.

Найбільш популярними за кількістю переглядів є презентації серії «Наукова гордість Ужгородського національного університету». Тут користувач може ознайомитися з короткими біографічними довідками, фотоматеріалами із сімейних архівів про досліджувану особу та переліком авторських публікацій. Це виставки про закарпатських вчених-педагогів, які зробили значний внесок у розвиток української науки: Михайла Сятиню (9,3 тис. переглядів), Наталію Венжинович (2,2 тис. переглядів), Едуарда Балагурі (1,9 тис. переглядів), Івана Григу (1,4 тис.), Геннадія Слабкого (983), Володимира Сливку (842), Петра Лизанця (1,1 тис. (українською мовою) та 743 тис. (угорською мовою)).

При створенні відео-матеріалів серії «Видатні постаті Закарпатського краю» головний акцент працівників був зосереджений на популяризації краєзнавчої літератури про відомих людей регіону та висвітленні їх творчої і суспільної діяльності. Ця рубрика була започаткована 28 травня 2022 р. Лідером за кількістю переглядів стала виставка про художника Дмитра Чечко (1,1 тис.). Значна інформація представлена в презентації «Літераті Тетяна Олександрівна – відома журналістка та дослідниця» (386). Вартують уваги проекти: «Андрій Бачинський – духовний лідер, просвітитель, інтелектуал та поціновувач книг», «Петро Скунець – метр закарпатської поезії», «Володимир Васильович Микита – патріарх закарпатської школи живопису», «Мій вічний стан духовний – мрія... Володимир

Федишинець». Переглядаючи експозиції цієї серії, користувачі знайомляться з біографічними відомостями про відомих художників, музикантів, науковців, дослідників, громадських та релігійних діячів краю, їх науковими та творчими доробками, а також дослідженнями про них.

У віртуальних читачів користуються популярністю матеріали про відомих осіб: Франциска Ассізького (491), Ліну Костенко (316), Василя Стефаника (257), Тесс Геррітсен (275). На сторінці представлені виставки про життя та діяльність Тараса Шевченка. Серед них окремо відзначимо презентацію, створену працівниками відділу іноземної літератури Наукової бібліотеки УжНУ – «Тарас Шевченко в перекладах різних мов» (295).

Рекламно-інформаційну функцію виконують виставки однієї книги: Василя Коцана «Монистята на біленьку шию», Світлани Терейковської «Небесна Сотня. Життєписи», Володимира Яворівського «Автопортрет з уяви». Серед них окремо відзначимо матеріали про «книги-ювіляри»: Оскара Вайльда «Портрет Доріана Грея» (130 років з моменту написання роману) та Генріха Гейне «Книга пісень». Відвідувач також може здійснити віртуальну подорож унікальним виданням «Вільхівські гончарі: альбом-каталог».

Ефективна форма популяризації та прем'єри книг з використанням сучасних технічних можливостей присутня на виставках про нові поповнення бібліотечного фонду. Працівники Головної читальної зали започаткували серію актуальних надходжень «Вернісаж новинок», бібліотекари центрального книгосховища – «Вітрина нових надходжень», «Нові книги чекають на свого читача». Відвідувачі відділів різних напрямків науки отримали доступ до «Калейдоскопу книжкових новинок фізико-хімічного відділу», «Для вас студенти-медики: калейдоскоп новинок», а поціновувачі газетних і журнальних видань – «Нові надходження періодичних видань».

На сьогодні існує безліч способів і методів роботи, які можна використати для популяризації фондів книгозбірень. Бібліотечні фахівці постійно ведуть пошук не залучених резервів і намагаються застосовувати нові форми роботи. У Науковій бібліотеці УжНУ таким майданчиком презентації фондів стали низка відкритих лекцій у рамках проекту ГО «Волонтеріат УжНУ» «Створення коворкінг-простору для організації цілісного, гармонійного, професійного середовища життєдіяльності переміщених осіб» з історії та культури Закарпаття для підтримки внутрішньо переміщених осіб у період війни (організатор заходів – Марія Жиленко). Завдяки даному проекту відвідувачі мали нагоду зустрітися з фахівцями різних галузей знань, які дискутували на важливі теми з історії та культури.

До кожної лекції були представлені книжкові виставки. Для повного розкриття проблематики працівники книгозбірень вели постійний діалог та консультувалися з лекторами, адже тематика характеризувалась вузькою спеціалізацією зі значним вмістом специфічної термінології. Відповідно пошук документів, журналів, газет

вимагав кропіткої роботи у фондах. На виставках були представлені документи закарпатських науковців, дослідників, фольклористів.

Відвідувачі слухати лекції в стінах Головної читальної зали УжНУ, а також отримали додаткову можливість переглянути відеозаписи частини з них на YouTube-каналі «Правда Є». Таким чином, традиційні книжкові виставки перейшли і у віртуальний інтернет-простір. Це дві лекції кандидата історичних наук, археолога Ігоря Прохненка «Таємниці Закарпатського середньовіччя» та «Закарпаття на зламі ер», кандидата філологічних наук, педагога, письменника, літературного критика Михайла Рошка «Література та психологія: зв'язок психоаналізу та художніх творів», Марії Майроші «Міжконфесійні шлюби на Закарпатті», кандидата історичних наук, археолога Мойжеса Володимира «Середньовічні церкви Закарпаття».

Багато цікавих фактів з історії ужгородських кладовищ від Бориса Жулканича вдалося дізнатися як внутрішньо переміщеним особам, так і місцевим жителям. Дослідник акцентує свою увагу на меморіальному комплексі Кальварія, що має унікальну історично-сакральну цінність. Закарпатський історик, краєзнавець Йосип Кобаль розповів про одне з наймальовничіших міст України, перлину українського Закарпаття – Ужгород. Слухачі мали змогу дізнатися історію вулиць, площ, будинків, пов'язані з іменами відомих суспільних діячів, письменників, музикантів та художників.

Про історію вишивки та техніку вишивання відвідувачі мали змогу дізнатися на лекції доцента кафедри археології, етнології та культурології Оксани Ферков. Лекторка продемонструвала гостям власні роботи і дала поради, як досягнути майстерності у вишиванні.

Продовжив фольклорну тематику відомий закарпатський педагог та бібліограф Іван Хланта. Лектор говорив про важливість збереження і популяризації надбань закарпатського фонду пісень у всіх його проявах. На виставці до цієї лекції було представлено особливо значну кількість авторських документів.

Доцент кафедри культури та соціально-гуманітарних дисциплін Закарпатської академії мистецтв Іван Міськов всебічно розкрив маловідому проблематику «Середньовічні поселення Закарпаття». У атмосферу виборчої системи сталінських часів занурив своїх слухачів професор Василь Міщанин на лекції «99,99%»: сталінські виборчі кампанії на Закарпатті 1946–1953 років». Багато цікавого слухачі дізналися від пані Оксани Ферков на презентації «Жінки з роду Другетів». Янош Мешко прочитав лекцію про отця Теодора Дурневича, який був репресований.

Жвавий та насичено інформативний виступ «Виноробство на Закарпатті» представив Віталій Симочко, після якого слухачі мали можливість дегустувати вина, вироблені працівниками біологічного факультету УжНУ.

Цікаві факти на тему «Органи Закарпаття» відвідувачі дізнались від музиканта, дослідника та реставратора Шандора Шрайнера. І на останок, присутні

прослухали лекцію про московсько-литовські війни першої третини XVI століття, яку прочитав Володимир Гуцул.

Висновки. Таким чином ми бачимо, що сучасна бібліотека, зокрема і Наукова бібліотека УжНУ, знайшла безліч нових способів та методів для популяризації власних книжкових фондів та створених електронних продуктів діяльності, використовуючи новітні технології та інтернет-ресурси. Для створення позитивного іміджу бібліотеки, її працівники не повинні зупинятися на досягнутому, а постійно мають шукати нові шляхи та методи популяризації своїх книгозбірень, які дозволять публічно демонструвати електронні ресурси та створити максимально комфортне середовище для свого відвідувача. І найголовніше: як першочергову перспективу в умовах війни бачимо віртуалізацію світового наукового надбання книгозбірні шляхом автоматичного перекладу на рідну мову з наступною літературною редакцією, що дозволить перетворити Наукову бібліотеку УжНУ на одного з флагманів українізації національного інформаційного простору і розвитку саме ідентичних мовних інтересів.

Список використаної літератури:

1. *Бабій Л. М.* Віртуальна книжкова виставка: нова форма інформаційних ресурсів бібліотеки / Л. М. Бабій // *Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство.* – 2015. – Вип. 4. – С. 272–276. – Відомості доступні також через Інтернет: <http://surl.li/saoge> (дата звернення: 19.01.2024).
2. *Бондаренко В.* Віртуальні виставки як дистантна бібліотечна послуга / В. Бондаренко // *Наук. пр. б-ки України ім. В. І. Вернадського.* – 2015. – Вип. 41. – С. 467–478. – Відомості доступні також через Інтернет: <http://surl.li/saogz> (дата звернення: 19.01.2024).
3. *Вилегжаніна Т.* Інноваційна діяльність бібліотек: виклик часу / Т. Вилегжаніна // *Бібл. планета.* – 2021. – № 4 (94). – С. 4–5.
4. *Звіти Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету 2017–2022 рр.* / [Ужгород. Нац. ун-т. Наук. б-ка]. – [Ужгород, 2018–2023].
5. *Кудря Л.* Віртуальна книжкова виставка – нова форма популяризації документів / Л. Кудря // *Бібл. планета.* – 2009. – № 1. – С. 37–39. – Відомості доступні також через Інтернет: http://nbuv.gov.ua/UJRN/br_2009_1_14 (дата звернення: 19.01.2024).
6. *Медведь М. М.* Інноваційні роботи наукової бібліотеки Ужгородського університету / М. М. Медведь // *Міжнар. наук. вісн.* – 2017. – Спецвип. 1–2 (14–15). – С. 106–112. – Відомості доступні також через Інтернет: <http://surl.li/saolw> (дата звернення: 19.01.2024).
7. *Наукова бібліотека Ужгородського національного університету [Електронний ресурс] // Фейсбук : соц. мережа.* – Електрон. дані. – [2024]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/libraryuzhnu/> (дата звернення: 19.01.2024). – Назва з екрана.
8. *Онищенко О.* Цифровізація – стратегічний шлях розвитку бібліотеки / О. Онищенко // *Бібл. вісн.* – 2021. – № 4 (264). – С. 3–9. – Відомості доступні також через Інтернет: <http://surl.li/saomd> (дата звернення: 19.01.2024).
9. *Форми і методи роботи з читачами: як привернути увагу до бібліотеки : метод. рек.* / *Наук. б-ка Вінниц. нац. мед. ун-ту ім. М. І. Пирогова ; уклад.: М. І. Мельник, Н. С. Головка, О. В. Горбенко ; відп. за вип. Н. М. Кравчук.* – Вінниця, 2015. – 20 с. – (На допомогу бібліотечному фахівцю). – Відомості доступні також через Інтернет: <http://surl.li/saomx> (дата звернення: 19.01.2024).
10. *Яковенко О.* Популяризація електронних книжкових виставок у системі бібліотечних наукових комунікацій (на прикладі вітрин нових надходжень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) / О. Яковенко, Л. Туровська // *Бібл. вісн.* – 2021. – № 3 (263). – С. 39–49. – Відомості доступні також через Інтернет: <http://surl.li/sblbz> (дата звернення: 19.01.2024).

References:

- [1]. Babii L. M. Virtualna knyzhkova vystavka: nova forma informatsiinykh resursiv biblioteki [Virtual book exhibition: a new form of library information resources]. *The research papers of Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University. Library science. Bibliography*. 2015, no. 4, pp. 272–276. Available at: <http://surl.li/saoge> (accessed: 19.01.2024).
- [2]. Bondarenko V. Virtualni vystavky yak dystantna biblioteczna posluha [Virtual exhibitions as a remote library service]. *Academic Papers of Vernadsky National Library of Ukraine*. 2015, no. 41, pp. 467–478. Available at: <http://surl.li/saogz> (accessed: 19.01.2024).
- [3]. Vylehzhaniina T. Innovatsiina diialnist bibliotek: vyklyk chasu [Innovative activities of libraries: the challenge of time]. *Biblioteczna planeta*. 2021, no. 4 (94), pp. 4–5.
- [4]. *Zvity Naukovoji biblioteki Uzhgorodskogo nacionalnogo universytetu 2017–2022 rr. [Reports of the Scientific Library of the Uzhgorod National University 2017–2022]*. Uzhgorod, 2018–2023.
- [5]. Kudria L. Virtualna knyzhkova vystavka – nova forma populiaryzatsii dokumentiv [A virtual book exhibition is a new form of popularization of documents]. *Biblioteczna planeta*. 2009, no. 1, pp. 37–39. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2009_1_14 (accessed: 19.01.2024).
- [6]. Medved M. M. Innovatsiini roboty naukovoji biblioteki Uzhgorodskogo universytetu [Innovative works of the scientific library of Uzhgorod University]. *International scientific herald*. 2017, Specvypusk 1–2 (14–15), pp. 106–112. Available at: <http://surl.li/saolw> (accessed: 19.01.2024).
- [7]. Naukova biblioteka Uzhgorodskogo natsionalnoho universytetu. *Facebook*. Available at: <https://www.facebook.com/libraryuzhnu/> (accessed: 19.01.2024).
- [8]. Onyshchenko O. Tsyfrovizatsiia – stratehichni shliakh rozvytku biblioteki [Digitization is a strategic way of library development]. *Bibliotechnyj visnyk*. 2021, no. 4 (264), pp. 3–9. Available at: <http://surl.li/saomd> (accessed: 19.01.2024).
- [9]. *Formy i metody roboty z chytachamy: yak pryvernuty uvahu do biblioteki : metodychni rekomendatsii* [Forms and methods of working with readers: how to draw attention to the library]. Vinnycja, 2015, 20 p. Available at: <http://surl.li/saomx> (accessed: 19.01.2024).
- [10]. Yakovenko O. Populiaryzatsiia elektronnykh knyzhkovykh vystavok u systemi bibliotechnykh naukovykh komunikatsii (na prykladi vitryn novykh nadkhodzen Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho) [Popularization of electronic book exhibitions in the system of library scientific communications (on the example of showcases of new arrivals of the National Library of Ukraine named after V. I. Vernadskyi)]. *Bibliotechnyj visnyk*. 2021, no. 3 (263), pp. 39–49. Available at: <http://surl.li/sblbz> (accessed: 19.01.2024).

Надійшла 22.01.2024 р.

Prokhnenko O. F.

Head of the Department
 Scientific Library of Uzhgorod National University
 14 Universytetska St., Uzhgorod, 888017, Ukraine
 tel.: (+38) 099 412 54 71
 e-mail: lenaprohnenko7@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2349-4387>

USING THE LATEST INFORMATION TECHNOLOGIES IN POPULARIZING THE FUNDS OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF THE UZHGOROD NATIONAL UNIVERSITY

Summary

Growing popularity of the Internet and introduction of the latest informational technologies led to a significant reduction of traditional offline library services. As an alternative, usage of digital services intensified, as well as online promotion of book collection. With the rapid development of the possibilities of accumulating,

storing and distributing information, modern software has been introduced in the field of library services. This is visible in access to the electronic catalogs, online databases, virtual references, and electronic retrieve of the documents.

This publication is devoted to the forms of book collection promotion in the Internet and is based on the experience of the Scientific Library of Uzhgorod National University. The study aims at studying of practical experience of creating and using of representations of virtual collections of materials about outstanding figures of Transcarpathia, as one of the important mechanisms of popularization of science and culture. The presented analysis of virtual book exhibitions and open lectures is based on the materials published on Facebook and YouTube. In the process of searching for idle services, library specialists used fundamentally new forms of work to present the book collection. As a result, a number of virtual book exhibitions and open lectures were presented in a mixed online and offline forms as a part of project “Creating a co-working space for the organization of a holistic, harmonious, professional environment for the life of displaced persons” implemented by NGO “Volunteers Center of UzhNU”.

Keywords: Scientific library of Uzhhorod National University, virtual exhibitions, open lectures, modern forms of book collection promotion, library innovations, book presentations, reading room, social networks.